

ΕΛΛΗΝΙΚ

ΑΔΕΛΦΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥ.

ΧΩΝ

ΕΛΛΗΝΙ

ΔΩΝ

ΝΟΣΟΚΟ-

ΜΩΝ

Υ
Γ
Ε
Ι
Α
Σ

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΣ ΑΔΕΛΦΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Έτησια Συνδρομή Περιοδικού, διά τὸ ἔσωτερικὸν δρχ. 50
» διά τὸ ἐξωτερικὸν \$ 3

Διευθύνσεις συμφώνως τῷ Α. Ν. 1092

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ, Θεραπευτήριον «Εὐαγγελισμός», Ὑψηλάντου 45 - 47

Ὑπεύθυνος τυπογραφείου :

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Δημοκρίτου 8 καὶ Σόλωνος

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ :	Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ διὰ τὰς Ἀδελφάς
» :	Ἡ Ἀκαδημία τιμᾷ τὸ Σῶμα τῶν Ἀδελφῶν
» :	Τὸ Πανελλήνιον Συνέδριον τῶν Διπλωματούχων Ἀδελφῶν
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟῦ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ Ε.Σ.Δ.Ε.Ν.....	Πεπραγμένα ἔτους 1967 - 1968
Σ. ΠΑΠΑΜΙΚΡΟΥΛΗ :	Ἡ ἐκπαίδευσις ὡς μέσον προαγωγῆς τῆς Νοσηλευτικῆς Φροντίδος
	Κανονισμὸς καθηκόντων καὶ ὑποχρεώσεων νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ νοσηλ. ἰδρυμάτων.
ΔΙΑΦΟΡΑ.....	

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν σελιδοποίησιν παρει-
σέφρησαν λάθη ἀλλοιώνοντα τὴν ἔννοιαν
τοῦ κειμένου, ἀναδημοσιεύομεν ὁλόκλη-
ρον τὴν ὁμιλίαν τῆς δ. Παπαμικρούλη.

Ὁ ἑλληνικὸς ὄρος διὰ τὴν λέξιν «EDU-
CATION» εἶναι ΜΟΡΦΩΣΙΣ, τὸ ὁποῖον
σημαίνει «ΔΙΑΠΛΑΣΙΝ», βαθμιαίαν ἀπό-
κτησιν ἑνὸς ὀριστικοῦ σχήματος «ΜΟΡ-
ΦΗΣ». Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀνθρώπου
ὁ κύριος σκοπὸς τῆς ἐκπαιδεύσεως εἶναι
νὰ «μορφώσῃ» τὸν ἄνθρωπον ἢ καλύτερον
νὰ καθοδηγήσῃ τὸν ἐνυπάρχοντα εἰς αὐτὸν
δυναμισμόν, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ ἄνθρωπος
«διαπλάσσει» τὸν ἑαυτόν του, ἀφοῦ ἀγωγὴ
εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν εἶναι συνειδητὴ
ἐπίδρασις ἑνὸς ἀτόμου ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ του.

Ἴσως ὅλοι συμφωνοῦμεν εἰς αὐτὸν τὸν
ὀρισμὸν τῆς Ἀγωγῆς. Διαφωνοῦμεν ὅμως
καὶ ἀμφιβάλλομεν ὡς πρὸς τὴν ΜΟΡΦΗΝ
ἢ τὸ ἰδεῶδες τῆς ἀγωγῆς.

Ποίαν ΜΟΡΦΗΝ πρέπει νὰ λάβῃ τε-
λικῶς ὁ ἄνθρωπος διὰ νὰ εἶναι πράγματι
«ΑΝΘΡΩΠΟΣ»; Ἡ Ἱστορία διὰ μέσου
τῶν χιλιετηρίδων προσεπάθησε νὰ λύσῃ
τὸ πρόβλημα αὐτό, ἐν τούτοις ποτὲ δὲν
εὕρισκόμεθα εἰς τοιαύτην σύγχυσιν ἰδεῶν
ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, ὅσον εἴμεθα σή-
μερον.

Δὲν φαίνεται πιθανὸν νὰ δυνηθῶμεν νὰ

εὕρωμεν τὴν μίαν ἀπάντησιν εἰς τὸ σοβα-
ρώτατον αὐτὸ ἐρώτημα, πιστεύω ὅμως
ὅτι ἡμεῖς ὡς Διδάσκαλοι εἶναι ἀνάγκη
νὰ λύσωμε τὸ πρόβλημα αὐτὸ διὰ τὸν
ἑαυτόν μας. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ διδά-
σκωμεν ἂν δὲν ἔχομεν ἕναν ὀρισμένον
ἀντικειμενικὸν σκοπὸν πρὸς τὸν ὁποῖον
θὰ κατευθύνωνται ἐνοποιημένες οἱ καθη-
μερινές μας προσπάθειες; Εἶναι ἀνάγκη
νὰ ἔχωμεν μίαν σαφῶς καθωρισμένην φιλο-
σοφίαν τῆς ζωῆς. Αὐτὴ θὰ μᾶς βοηθήσῃ
νὰ χαράσσωμεν σταθερῶς τὴν «γραμμὴν»
μας, νὰ κατευθύνωμεν πρὸς ἕνα σκοπὸν
τὰς δραστηριότητάς μας, νὰ κρίνωμεν
δι' αὐτῆς τὰς διαφόρους ἀξίας διὰ νὰ
λαμβάνωμεν ἐκάστοτε τὰς δεούσας ἀπο-
φάσεις. Εἰς τὴν νοσηλευτικὴν ἐκπαίδευσιν
εἶναι ἀπαραίτητον νὰ βεβαιωθῶμεν περὶ
τῆς ἐννοίας τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ ὄρος «Καλὴ
Φροντίς», ἂν θέλωμεν νὰ μορφώσωμεν
εἰς τὰς σπουδαστρίαις τὴν «Καλὴν Ἀδελ-
φὴν».

Δυσκόλως θὰ εὕρεθῇ μία Νοσηλευ-
τικὴ Συνέλευσις εἰς Ἐθνικὸν ἢ Διεθνὲς
ἐπίπεδον ἢ ὁποία δὲν θὰ ἀσχοληθῇ κατὰ
κάποιον τρόπον μὲ τὸ θέμα τῆς καλῆς
Νοσηλευτικῆς φροντίδος καὶ τῆς καλῆς
Ἀδελφῆς. Ἡμεῖς αἱ Ἀδελφαὶ ἐπιθυ-
μοῦμεν πάντα νὰ ἀνυψώσωμεν τὸ ἐπί-
πεδον τῆς φροντίδος τὴν ὁποίαν προσφέ-

ρομεν δὲν γνωρίζω ὅμως ἐὰν ἔχομε ἐπιτύχει πολλά εἰς τὴν πραγμάτωσιν τῶν ἐπιθυμιῶν μας αὐτῶν. "Ὁλη ἡ Νοσηλευτικὴ Ἱστορία μας εἶναι μία συνεχῆς προσπάθεια διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς καλύτερας δυνατῆς φροντίδος διὰ τὸν ἀσθενῆ καὶ τὸν ἀδύναμο, τὸ παιδί καὶ τὸν ἡλικιωμένο. Διὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτύχωμεν τὸν τελικὸν μας σκοπὸν, δηλαδὴ τὴν καλύτεραν δυνατὴν φροντίδα δι' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

"Ὅταν λέγομεν ἐκπαιδεύσιν βεβαίως δὲν πρέπει νὰ περιορίζωμεν τὴν σκέψιν μας εἰς τὰς συστηματικὰς καὶ προγραμματισμένας δραστηριότητας τῆς Σχολῆς Νοσοκόμων, ἀλλὰ οὔτε καὶ εἰς τὴν ἐκπαιδεύσιν ἢ ὅποια δίδεται εἰς τὸ ὅλον σχολικὸν σύστημα μιᾶς χώρας. Ἡ ἐκπαίδευσις καὶ ἡ Μόρφωσις εἶναι μία προσπάθεια τόσον μακρὰ ὅσον καὶ ἡ ζωὴ. Εἶναι ἡ ἴδια ἡ ζωὴ. Τὸ σχολεῖον παίζει ἀσφαλῶς ἓνα σοβαρὸ ρόλο εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ ἀνθρώπου. Ὑπάρχουν ὅμως πολλοὶ παράγοντες καὶ πολλαὶ δυνάμεις φανεραὶ ἢ ἀφανεῖς, αἱ ὅποια ἐπηρεάζουν ἐπίσης τὴν μόρφωσιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ οἰκογένεια, ἡ Κοινωνία, τὰ γράμματα καὶ αἱ τέχναι μιᾶς χώρας, αἱ παραδόσεις τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα, αἱ οἰκονομικαὶ καὶ πολιτικαὶ συνθήκαι, αἱ θρησκευτικαὶ καὶ ἰδεολογικαὶ ἀπόψεις καὶ πολλοὶ ἄλλοι παράγοντες ἔχουν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ μορφώσεως ἐνὸς ἀνθρώπου. Τὸ πλεῖστον τῶν παραγόντων αὐτῶν καὶ τῶν δυνάμεων δὲν εὐρίσκεται ὑπὸ τὸν ἔλεγχόν μας. "Ὅ,τι ἐξουσιάζομεν καὶ διευθύνομεν εἶναι ἡ μικρὰ σφαῖρα τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως μιᾶς μικρᾶς ομάδος γυναικῶν — κυρίως — αἱ ὅποια ἐξέλεξαν εἰς τὰς Σχολὰς μας διὰ νὰ ἐτοιμασθοῦν μέσῳ τῆς Νοσηλευτικῆς ἐκπαιδεύσεως νὰ ὑπηρετήσουν ὡς Ἀδελφαὶ εἰς ἓνα ὑγειονομικὸ ἐπάγγελμα.

"Ὅταν λέγωμεν Νοσηλευτικὴν ἐκπαίδευσιν ἐπίσης ἐννοοῦμεν τὴν ἐκπαίδευσιν ποὺ λαμβάνει μία Ἀδελφὴ δι' ὅλης τῆς ἐπαγγελματικῆς τῆς ζωῆς. Τὴν Βασικὴν ἐκπαίδευσιν, τὴν Μετεκπαίδευσιν, τὴν Εἰδικευσιν, καθὼς ἐπίσης καὶ πᾶσαν ὠργανωμένην ἢ μὴ ἐκπαιδευτικὴν πεῖραν, τὴν ὅποιαν λαμβάνει ἡ Ἀδελφὴ ἀπὸ τὴν συ-

στηματοποιημένην ἐπιμόρφωσιν ἐν ὑπηρεσίᾳ μέχρι τῶν πλέον ἀνεπαισθήτων ἐκπαιδευτικῶν ἐπιρροῶν τὰς ὁποίας ἡ Ἀδελφὴ δέχεται ἀπὸ τὸν Ἐπαγγελματικὸν τῆς Σύλλογον, ἀπὸ τὰ Νοσηλευτικὰ περιοδικά, τὴν Διοικητικὴν συγκρότησιν τῆς Νοσηλευτικῆς ὑπηρεσίας τῆς χώρας τῆς καὶ τὴν ὀργάνωσιν τῆς Νοσηλευτικῆς ὑπηρεσίας τῆς χώρας τῆς, καὶ τὴν ὀργάνωσιν τῆς Νοσηλευτικῆς ὑπηρεσίας εἰς τὴν ὅποιαν ἐργάζεται. Διότι ὅλες αὐτὲς οἱ ὑπεύθυνες ὑπηρεσίαι θέτουν τὰ STANDARDS (κρίτηρια) διὰ τὴν ἐργασίαν, δίδουν ἐπαγγελματικὰς πληροφορίας, ἐλέγχουν τὰς παρεκκλίσεις ἀπὸ τοὺς καθιερωμένους κανόνας τῆς ἐργασίας, ὑποστηρίζουν καὶ κατευθύνουν τὴν Ἀδελφὴν εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων τῆς καὶ ἐπομένως ἀσκοῦν ἐκπαιδευτικὴν ἐπιρροὴν ἐπ' αὐτῆς.

Ἡ Νοσηλευτικὴ ἄρχισε ταπεινὰ σὰν μιὰ ἀπλῆ περιποίησις μιᾶς Μητέρας ἢ μιᾶς γείτονος πρὸς ἐκείνους οἱ ὅποιοι εὐρίσκοντο ἐν ἀσθενείᾳ καὶ πόνῳ. Ἐν τούτοις ἡ ἀπλῆ αὐτὴ περιποίησις ἐνεπνέετο ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν μιᾶς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως νὰ βοηθήσῃ μίαν ἄλλην ὑπαρξιν εὐρισκομένην ἐν στενοχωρίᾳ. Μὲ τὸ πέρασμα τῶν αἰώνων ἡ ἀπλῆ περιποίησις τοῦ ἀσθενοῦς καὶ τοῦ ἀδύναμου ἐξελίχθη εἰς τὴν σημερινὴν ἔμπειρον καὶ ἄριστα ὠργανωμένην Νοσηλευτικὴν ὑπηρεσίαν τὴν ὅποιαν ὅλοι γνωρίζομεν.

Τὸν τελευταῖον αἰῶνα αἱ ἐξελίξεις τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Τεχνολογίας ἔφερον ἐπαναστατικὰς ἀλλαγὰς εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς ὑγείας διὰ τῆς Ἰατρικῆς. Ἐν τούτοις ἡ Νοσηλευτικὴ ἐκπαίδευσις δὲν ἄλλαξε πολὺ εἰς τὸ διάστημα αὐτό.

Ἐδιάβασα κάπου ὅτι ἡ Νοσηλευτικὴ ἔχει μείνει γιὰ πολλὰ χρόνια τὸ καλύτερον ἡμιμαθὲς ἐπάγγελμα τοῦ κόσμου. Ἴσως αὐτὸ νὰ μὴν εἶναι ἐντελῶς ἀληθές, ἀλλὰ ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι αἱ περισσότεραι ἀπὸ τὰς Σχολὰς μας ἐλειτούργησαν εἰς τὸ παρελθὸν καὶ πολλαὶ ἀκόμη λειτουργοῦν ὡς ἐξαρτήματα Νοσοκομείων μὲ τὸ παλαιὸν σύστημα τῆς «Μαθητείας» ἐν ὑπηρεσίᾳ, (APPRENTICE SYSTEM) μολονότι ὅλοι συμφωνοῦμεν ὅτι αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ καλύτερον σύστημα ἐκπαιδεύσεως τῶν σημερινῶν Ἀδελφῶν. Βεβαίως

τὸ σύστημα αὐτὸ τῆς ἐκπαιδεύσεως ἔχει δώσει εὐγενεῖς καὶ ὠραίους καρπούς εἰς τὸ παρελθόν. Ἀλλὰ σήμερον διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὰς ραγδαίας ἐξελίξεις εἰς τὸν τομέα τῆς Ὑγείας πρέπει νὰ ἀπορρίψωμεν τὰ ἡμίμετρα τὰ ὁποῖα ἐχαρακτήρισαν τὴν Νοσηλευτικὴν μας ἐκπαίδευσιν ἐπὶ μακρὸν καὶ νὰ βασίσωμεν τὸ ἐπάγγελμά μας ἐπὶ νέων ἐκπαιδευτικῶν ἀρχῶν, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὰς ἀνάγκας τοῦ παρόντος καὶ τὰς προκλήσεις τοῦ μέλλοντος. Νομίζω ὅτι πολλαὶ ἀνεπάρκειαι τῶν Νοσηλευτικῶν μας ὑπηρεσιῶν ὀφείλονται πρωτίστως εἰς ἓνα παλαιὸν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐμπειρογνομῶν ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς Νοσηλευτικῆς τοῦ Παγκοσμίου Ὄργανισμοῦ Ὑγείας εἰς τὴν Πέμπτην Ἐκθεσίν των, ἡ ὁποία ἐδημοσιεύθη τὸ 1966, μᾶς προτρέπει «νὰ ἐγκαταλείψωμεν μερικὰς ἀπὸ τὰς παραδόσεις μας καὶ νὰ ἀλλάξωμεν τὰ ὑπάρχοντα «Στερεότυπα». Εἰς τὴν ἐπομένῃν δεκαετίαν ἡ Νοσηλευτικὴ πιθανὸν νὰ ἀντιμετωπίσῃ μερικὰς ἀπὸ τὰς μεγαλύτερας καὶ πλέον ἐκπληκτικὰς προκλήσεις τῆς. Μὲ τὴν τάσιν πρὸς τὴν Κοινωνικὴν Ἰατρικὴν καὶ τὰς ἀλλαγὰς εἰς τὴν συγκρότησιν τῶν Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν ἢ Ἀδελφῆ τῆς αὔριον θὰ πρέπει νὰ δεχθῆ ἀγνώστους ὡς σήμερον εὐθύναις.

Μικραὶ τροποποιήσεις τοῦ ὑπάρχοντος Νοσηλευτικοῦ συστήματος θὰ ἀποδειχθοῦν ἀνεπαρκεῖς εἰς μίαν ταχύτατα ἐξελισσομένην Κοινωνίαν. Μία βασικὴ ἐπανεξέταση τοῦ θέματος εἶναι ἀναγκαία» (W. H. O. Expert Committee on Nursing Fiche Report. Geneva 1966 Page 5).

Νομίζω ὅτι καλὸν θὰ εἶναι νὰ κάμωμεν τὴν ἐπανεξέτασιν αὐτὴν καὶ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῆς ἐπαγγελματικῆς μας ἐκπαιδεύσεως ἀπὸ κοινοῦ μὲ τοὺς συνεργάτας μας τῶν ἄλλων ὑγειονομικῶν ἐπαγγελμάτων. Ὅλοι ἔχομεν σχετικὰ, ἂν ὄχι ἀκριβῶς τὰ ἴδια, προβλήματα καὶ ἐὰν θέλωμεν νὰ καταλήξωμεν εἰς περισσότερον ρεαλιστικὰς λύσεις θὰ πρέπει νὰ ἐνώσωμεν τὰς προσπάθειάς μας εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ κατὰ τὸ δυνατόν καλυτέρου συστήματος ἐκπαιδεύσεως διὰ τὴν προετοιμασίαν ὄλων τῶν μελῶν τῆς Ὑγειονομικῆς Ὀμάδος.

Ἡ βελτίωσις τῆς Νοσηλευτικῆς ἐκπαιδεύσεως εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς Νοσηλευτικῆς φροντίδος. Ἐὰν ἡ βελτίωσις αὐτὴ προγραμματισθῆ μὲ προσοχὴν καὶ πραγματοποιηθῆ μέσα εἰς τὸ ὑπάρχον πλαίσιον τοῦ τοπικοῦ ἢ ἐθνικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ, θὰ ἔχη ὡς ἀποτέλεσμα βέλβαιον τὴν βελτίωσιν τῶν Νοσηλευτικῶν Φροντίδων τῶν παρεχομένων εἰς τὴν κοινότητα.

Ἀλλὰ ἐνῶ ὅλα αὐτὰ εἶναι εὐκαταῖα, γνωρίζωμεν ὅτι θὰ περάσουν πολλὰ ἔτη μέχρις ὅτου ἴδωμεν τὰς ριζοσπαστικὰς αὐτὰς ἀλλαγὰς πραγματοποιημένας εἰς τὸ ἐπάγγελμά μας. Ἡ παράδοσις σβύνει βραδέως καὶ ἴσως αὐτὸ εἶναι καλόν. Νομίζω ὅτι ἡ ἀλλαγὴ μέσῳ τῆς ἐξελίξεως ἂν καὶ ἀπαιτεῖ πολὺν χρόνον εἶναι ἀσφαλεστέρα μέθοδος ἀλλαγῆς ἀπὸ τὴν ἐπανάστασιν.

Αἱ Ἀδελφαὶ προετοιμάζονται σήμερον εἰς τὰς καλουμένας Βασικὰς Σχολὰς. Τὰ Βασικὰ αὐτὰ ἐκπαιδευτικὰ προγράμματα εἴτε πραγματοποιοῦνται μέσα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, εἴτε εἰς ἓνα Ἀνώτερον ἐκπαιδευτικὸν Ἰδρυμα, εἴτε εἰς μίαν Τεχνικὴν Σχολὴν, εἴτε εἰς μίαν Νοσοκομειακὴν Σχολὴν ἔχουν πάντοτε τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν νὰ ἐφοδιάσουν τὴν Ἀδελφὴν μὲ τὰς ἀπαραιτήτους γνώσεις, δεξιότητας καὶ διαθέσεις αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ νὰ δυνηθῆ ἢ Ἀδελφὴ νὰ ἀνταποκριθῆ ἐπιτυχῶς εἰς τὰ νοσηλευτικὰ τῆς καθήκοντα ὡς μέλος τῆς ὑγειονομικῆς ομάδος.

Ἀλλὰ ποῖον δεχόμεθα εἰς τὰς διαφόρους αὐτὰς Σχολὰς τῆς Νοσηλευτικῆς; Ἡ σημασία τῆς ἐπιλογῆς τῶν σπουδαστριῶν εἶναι ὑψίστη. Πρέπει νὰ καταβάλωμεν κάθε δυνατὴν προσπάθειαν διὰ νὰ ἐπιλέξωμεν τὰς σπουδαστρίαις αἱ ὁποῖαι κατέχουν διανοητικὴν ἰκανότητα, δεξιότητες, ὑγείαν καὶ συναισθηματικὴν σταθερότητα, καὶ κυρίως μίαν ὄριμον προσωπικότητα ὑποσχομένην νὰ ἐπωφεληθῆ τῆς ἐκπαιδευτικῆς πείρας ἢ ὁποῖα τῆς προσφέρεται διὰ νὰ ἀναπτυχθῆ προσωπικῶς καὶ ἐπαγγελματικῶς. Εἶναι ἐπίσης ἀπαραίτητον αἱ ὑποψήφια Ἀδελφαὶ νὰ ἔχουν μίαν εὐρεῖαν γενικὴν μόρφωσιν, ἰκανότητα καλῆς συνεργασίας, γνώσιν κα-

τευθύνσεως και σκοποῦ τῆς ζωῆς και ἐπιθυμίαν πρὸς τὸ ὑπηρετεῖν.

Θὰ διερωτηθῆτε βεβαίως, «ποῦ εὐρίσκει κανεὶς αὐτὰ τὰ πλάσματα τὰ προικισμένα μὲ τόσας ἀρετὰς και ποῖοι εἶναι αἱ μέθοδοι ἐπιλογῆς τὰς ὁποίας μιὰ Σχολὴ θὰ ἀκολουθήσῃ, ὅταν ἔχη 30 κενὰς θέσεις σπουδαστριῶν και παρουσιάζονται 15 ἢ 20 «ὑποψήφια». Αὐτὸ εἶναι ἓνα πραγματικὸ πρόβλημα και φοβοῦμαι ὅτι οὔτε ὁ Ἀρχιμήδης οὔτε ὁ Πυθαγόρας, ἐὰν ἦσαν παρόντες εἰς τὴν σημερινὴν μας συνέλευσιν, θὰ ἠδύναντο νὰ εὔρουν λύσιν εἰς αὐτό. Καὶ δὲν θὰ εὔρισκον λύσιν βεβαίως διότι τὸ πρόβλημα αὐτὸ δὲν λύνεται εἰς τὴν θύραν εἰσόδου τῆς Σχολῆς ἀλλὰ πολὺ ἐνωρίτερον και πολὺ ὑψηλότερον, εἰς τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα και ὑπεύθυνα Συμβούλια πού ἐλέγχουν τὴν Νοσηλευτικὴν ἐκπαίδευσιν και τὰς Νοσηλευτικὰς ὑπηρεσίας μιᾶς χώρας.

Ἐὰν θέλωμεν νὰ ἔχωμεν μεγαλυτέραν προσέλευσιν ὑποψηφίων εἰς τὰς Σχολὰς μας ὀφείλομεν νὰ ἐξασφαλίσωμεν δύο πράγματα, Πρῶτον τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἐπιπέδου γενικῆς μορφώσεως και τῶν ἀπαιτουμένων προσόντων εἰσαγωγῆς εἰς τὰς Σχολὰς. Δεύτερον, τὴν αὐξήσιν τῆς ἀμοιβῆς και βελτίωσιν τῶν ὄρων ἐργασίας τῆς Ἀδελφῆς. Ὅσον παράξενον και ἂν φαίνεται, εἰς αὐτὴν τὴν χώραν, ἀφ' ὅτου ἀνυψώσαμεν τὰ προσόντα εἰσαγωγῆς εἰς τὰς Σχολὰς Νοσοκόμων — Ἀπολυτήριον Γυμνασίου — ἔχομεν πολὺ μεγαλυτέραν προσέλευσιν ὑποψηφίων. Καὶ ὅταν κανεὶς ἀνυψώσῃ τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐκπαιδεύσεως δύναται εὐκόλως νὰ διεκδικήσῃ καλυτέρους ὄρους ἐργασίας και ἀμοιβῆς.

Ἀπὸ τὸ 1948 εἰς τὴν χώραν μας τὸ ἀπολυτήριον Γυμνασίου καθιερώθη διὰ Νόμου ὡς προσὸν ἀπαραίτητον διὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὰς Σχολὰς μας. Βασιζόμεναι εἰς αὐτὸ ἐπὶ ἔτη ἐπεδιώξαμεν τὴν ἀνύψωσιν τῆς Ἀδελφῆς ἀπὸ τῆς Δευτέρας εἰς τὴν Πρώτην Κατηγορίαν τῆς ὑπαλληλικῆς ἱεραρχίας. Τοῦτο ἐπετύχομεν κατ' ἀρχὴν διὰ τοῦ Νόμου 4464)1965. Εἰς τὴν Ἑλλάδα αἱ ἀπόφοιτοι τῶν Σχολῶν Νοσοκόμων διορίζονται μὲ τὸν αὐτὸν βαθμὸν — τὸν 8ον — μὲ τὸν ὁποῖον διο-

ρίζονται οἱ ἀπόφοιτοι τῶν ἄλλων Ἀνωτάτων Σχολῶν. Ὁ Νόμος αὐτὸς βεβαίως δὲν ἔχει ἀκόμη πλήρως ἐφαρμοσθῆ, διότι σημαίνει οἰκονομικὴν ἐπιβάρυνσιν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τῶν διαφόρων Ἰδρυμάτων και βεβαίως τὰ χρήματα, ὅπως ὅλοι γνωρίζομεν, δὲν ἐξευρίσκονται εὐκόλως.

Ἐν τούτοις ὠρισμένοι ὀργανισμοί, ὅπως ὁ Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς, ἔχουν δώσει τὰς προαγωγὰς αὐτὰς εἰς τὰς Ἀδελφὰς των και ἐλπίζομεν ὅτι βαθμιαίως ὅλα τὰ ἰδρύματα θὰ ἀκολουθήσουν τὴν ἰδίαν τακτικὴν. Βεβαίως ὑπάρχουν πολλοὶ ἄλλοι παράγοντες πού ἐπηρεάζουν τὴν προσέλευσιν ὑποψηφίων εἰς τὰς Σχολὰς εἰς τὰς διαφόρους χώρας, τοὺς ὁποίους ὀφείλομεν νὰ μελετήσωμεν παραλλήλως πρὸς τὴν ἀνύψωσιν τῶν κριτηρίων εἰσαγωγῆς, τὴν οἰκονομικὴν τακτοποίησιν και τὴν βελτίωσιν τῶν ὄρων ἐργασίας τῆς Ἀδελφῆς.

Ἀφοῦ ἐπιλέξωμεν τὰς καταλλήλους σπουδαστριάς, πρέπει νὰ ἐξασφαλίσωμεν δι' αὐτὰς ἓνα ἐκπαιδευτικὸ πρόγραμμα τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει ὅλα ὅσα χρειάζονται διὰ νὰ προετοιμασθοῦν αἱ Ἀδελφαὶ καλῶς εἰς ὅλας τὰς ἐπόψεις τῆς ἐργασίας των, τὴν πρόληψιν, τὴν θεραπείαν, τὴν ἀποκατάστασιν. Διὰ νὰ ἐφαρμόσῃ ἡ Σχολὴ τὸ πρόγραμμά της πρέπει νὰ εἶναι ἀνεξάρτητος οἰκονομικῶς και διοικητικῶς ὥστε νὰ μὴν ὑποχρεοῦται νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰς νοσηλευτικὰς ἀνάγκας τῶν Ἰδρυμάτων πού χρησιμοποιοεῖ διὰ τὴν πρακτικὴν ἀσκήσιν τῶν σπουδαστριῶν της.

Ἡ Σχολὴ Νοσοκόμων πρέπει νὰ εἶναι ἓνα ἐκπαιδευτικὸ Ἰδρυμα ὅπως ὅλα τὰ ἄλλα, εἴτε εὐρίσκεται ἐνσωματωμένη σὲ ἓνα Πανεπιστήμιον εἴτε ὄχι, συμφώνως πρὸς τὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα τῆς χώρας εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται. Οἰαδήποτε και ἂν εἶναι ἡ θέσις τῆς Σχολῆς, κάθε ἐκπαιδευτικὸ πρόγραμμα πρέπει νὰ διδάξῃ τὰς βασικὰς γνώσεις αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπαραίτητοι εἰς τὴν Ἀδελφὴν, νὰ τῆς δώσῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀσκηθῇ και νὰ μάθῃ τὴν τεχνικὴν τῆς Νοσηλευτικῆς — συμπεριλαμβανομένης τῆς τεχνικῆς τῆς ἐπικοινωνίας — και ἐπίσης νὰ πλουτίσῃ τὴν σπου-

δάστρια μὲ τὰς ὀρθὰς διαθέσεις ἀπέναντι μιᾶς ἐργασίας πού ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν βοήθειαν ἀνθρώπων εὐρισκομένων ἐν ἀνάγκῃ.

Αἱ γνώσεις διδάσκονται εἰς τὸ Ἄμφιθέατρον. Τὸ πρόγραμμά μας βασίζεται εἰς μίαν ἔννοιαν τῆς Νοσηλευτικῆς ὡς ἓνα ὠργανωμένο σύνολο θεωρητικῶν γνώσεων, τῶν Ἀνθρωπιστικῶν, τῶν Βιολογικῶν, Φυσικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν. Τὸ θεωρητικὸ μέρος τοῦ προγράμματός μας ἔχομε ἰδιαιτέρως ἐπιμεληθῆ, ἐν τούτοις πρέπει νὰ στρέψωμεν τὴν προσοχήν μας εἰς δύο σημεία. Τὴν ἐνοποίησιν τῶν μικρῶν θεμάτων εἰς Διδακτικὰς ἐνότητες, καὶ τὸν τρόπον διδασκαλίας νέων θεμάτων.

Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Νοσηλευτικῆς Ἐκπαιδεύσεως — μόλις ἓναν αἰῶνα πρὶν — τὰ θέματα πού ἐδιδάσκοντο ἦσαν λίγα καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ὥρῶν διδασκαλίας περιορισμένος. Διὰ νὰ ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἰατρικῆς καὶ εἰς τὴν τάσιν πρὸς εἰδίκευσιν, προσθέτομεν διαρκῶς ὥρας εἰς τὰ παλαιὰ θέματα, καὶ νέα θέματα εἰς τὸ παλαιὸν πρόγραμμα. Καὶ τί ἐπετύχομεν; Δημιουργήσαμε ἓνα πολύπλοκο καὶ ἐκ πολλῶν τεμαχίων συγκείμενον ἐκπαιδευτικὸν πρόγραμμα. Ἡ σπουδάστρια προσπαθεῖ νὰ συγκεντρώσῃ τὰ τεμάχια αὐτὰ τῶν γνώσεων, αἱ ὁποῖαι συχνὰ ἐπαναλαμβάνονται αἱ ἴδιαι εἰς διάφορα μαθήματα, καὶ νὰ τὰ συναρμολογήσῃ εἰς ἓνα μωσαϊκὸ πού θὰ παριστᾷ μίαν ἀρτίαν εἰκόνα τῆς Νοσηλευτικῆς. Ἄλλὰ πόσον συχνὰ ἡ σπουδάστρια δὲν ἐπιτυγχάνει ποτέ εἰς αὐτὴν τὴν προσπάθειαν! Διότι χρειάζεται ὠριμότης καὶ νοημοσύνη διὰ νὰ συλλάβῃ ἡ σπουδάστρια τὴν κεντρικὴν ιδέαν ἢ ὁποῖα βαρύνει περισσότερο εἰς τὴν ἐργασίαν της, καὶ νὰ ταξινομήσῃ γύρω ἀπὸ αὐτὴν κάθε σχετικὴν πληροφορίαν πού λαμβάνει εἰς τὰ διάφορα μαθήματα, οὕτως ὥστε νὰ σχηματίσῃ στὴ σκέψι της ἓνα λογικὸν σύνολον.

Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια, οἱ ἐκπαιδευτικοὶ εἰς τὸν τομέα τῆς Νοσηλευτικῆς, ἐπεσήμαναν τὴν λανθασμένην τακτικὴν τῆς συγκροτήσεως τῶν νοσηλευτικῶν προγραμμάτων καὶ καταβάλλουν προσπάθειαν νὰ βελτιώσουν τὰ προγράμ-

ματα ἐπὶ ὑγιῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀρχῶν.

Εἰς τὴν Σχολὴν μας, ὅταν πρὸ δύο ἐτῶν ἀνεθεωρήσαμε τὸ ἐκπαιδευτικὸν μας πρόγραμμα, εὐρέθημεν ἐνώπιον 75 Μαθημάτων τὰ ὁποῖα ἐδιδάσκοντο κατὰ τὰ τρία ἔτη τῶν σπουδῶν. Μικρὰ μαθήματα 10 ἢ 12 ὥρῶν, τεμάχια ὀφθαλμολογικῶν καὶ ὠτορινολαρυγγολογικῶν, καὶ πλῆθος ἄλλων μικρῶν θεμάτων ἀποτελοῦσαν τὴν μακρὰν αὐτὴν σειρὰν τῶν μαθημάτων. Τὸ σύνολον τῆς θεωρητικῆς Διδασκαλίας ἦτο τότε εἰς τὴν Σχολὴν μας 1300 ὥρες. Ἐνώσαμε ὅλα αὐτὰ τὰ μαθήματα εἰς δέκα ἐνότητας διδακτικὰς, αἱ ὁποῖαι διδάσκονται ἀκόμη ἀπὸ διαφορετικοὺς καθηγητὰς ἀλλὰ διδάσκονται ὡς μέρη ἐνὸς συνόλου. Ὁ τύπος τῶν ἐξετάσεων τὸν ὁποῖον υἱοθετήσαμε, βοηθεῖ πολὺ τὴν σπουδάστρια νὰ ἴδῃ τὰς Διδακτικὰς ἐνότητας ὡς σύνολον. Προσπαθήσαμε νὰ ταξινομήσωμε τὰς ἐνότητας γύρω ἀπὸ μεγάλους τομεῖς γνώσεων. Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους εἰσηγάγομεν τὸ σύστημα τῶν γενικῶν ἐξετάσεων ἐφ' ὅλης τῆς Διδαχθείσης ὕλης εἰς τὸ τέλος ἐκάστου σχολικοῦ ἔτους. Αἱ ἐξετάσεις αὐταὶ εἶναι τοῦ τύπου τῶν Ἀντικειμενικῶν TESTS καὶ δείχνουν τί ἐπέτυχε ἡ σπουδάστρια κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ σχολικοῦ ἔτους.

Τὸ πρόγραμμά μας τώρα βασίζεται εἰς δέκα Διδακτικὰς ἐνότητας ἢ σφαίρας γνώσεων αἱ ὁποῖαι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι :

Φυσικαὶ καὶ Βιολογικαὶ Ἐπιστῆμαι.

Κοινωνικαὶ καὶ Ἀνθρωπολογικαὶ Ἐπιστῆμαι.

Ἐπαγγελματικὴ Ἐνημέρωσις.

Παθολογικὴ καὶ Χειρουργικὴ Νοσηλευτικὴ.

Μαιευτικὰ καὶ Γυναικολογικὴ Νοσηλευτικὴ.

Παιδιατρικὴ Νοσηλευτικὴ.

Ψυχιατρικὴ Νοσηλευτικὴ.

Δημοσία Ὑγιεινὴ.

Ἀγγλικά.

Σωματικὴ Ἀγωγή.

Αἱ σπουδάστρια παρακολουθοῦν περὶ τοῦ ἐπτά Μαθημάτων κάθε ἔτος καὶ δίδουν τμηματικὰς ἐξετάσεις τὸν Ἰούνιον εἰς πέντε ἢ ἕξ ἐξ αὐτῶν. Μερικὰ μαθήματα διδάσκονται καὶ εἰς τὸ δεύτερον καὶ τρίτον ἔτος.

Αὐτὴ ἡ ἐνοποίησις τῶν γνώσεων ἔχει γίνεαι εἰς πολλὰς Σχολὰς Νοσοκόμων εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ εἶναι ἡ μεγαλυτέρα ἀλλαγὴ πού ἐγένεε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν προγραμμάτων μας.

Εἶμαι βεβαία ὅτι εἰς τὸ μέλλον θὰ εἴμεθα πολὺ προσεκτικαὶ προκειμένου νὰ προσθέσωμε νέα μαθήματα στὸ πρόγραμμά μας. Πολλὲς φορές δὲν χρειάζεται κανὲν νὰ προσθέσωμε ἕνα νέο μάθημα. Παραδείγματός χάριν: ἡ πρόληψις τῆς νόσου δὲν εἶναι ἕνα νέο μάθημα εἶναι μία ἔποψις τῆς ἐργασίας μας καὶ δύναται πολὺ εὐκόλως νὰ ἐνσωματωθῇ εἰς τὴν ὕλην τῶν περισσοτέρων θεμάτων. Ὅταν διδάσκουμε νόσους τοῦ ὠτός, ρινὸς καὶ λάρυγγος δυνάμεθα νὰ τονίσωμε τὴν πρόληψιν τῶν ὡς ἄνω νόσων ὅπως ἐπίσης καὶ τὴν πρῶτον ἀνίχνευσιν ἀναπηριῶν καὶ ἐλαττωμάτων.

Τελευταίως εἶναι τῆς μόδας νὰ προσθέτωμε Κοινωνικὰς Ἐπιστήμας εἰς τὸ πρόγραμμά μας. Αὐτὸ εἶναι βεβαίως μία ἔποψις τῆς ἐργασίας μας, ἀλλὰ ἔχει καὶ μίαν βασικὴν ὕλην ἡ ὁποία πρέπει νὰ διδαχθῇ εἰς ἕνα μάθημα Κοινωνιολογίας. Πρέπει νὰ προσέξωμε πολὺ τί θὰ συμπεριλάβωμε εἰς τὴν διδακτέαν ὕλην. Ἡ Κοινωνιολογία δὲν εἶναι ἀκόμη πλήρως διαμορφωμένη ὡς ἐπιστήμη καὶ ὑπάρχουν πολλαὶ βασικαὶ διαφωνίαι μεταξὺ τῶν διαφόρων Σχολῶν σκέψεως. Αὐτὸ κάνει τὴν ἐκλογή τοῦ Καθηγητοῦ, πού θὰ διδάξῃ τὸ μάθημα, δύσκολον. Ἄφ' ἑτέρου τὸ νέον αὐτὸ θέμα δὲν θὰ πρέπει νὰ μείνῃ ἕνας ἀνεξάρτητος τομεὺς γνώσεων πού προσφέρονται εἰς τὰς σπουδαστρίδας εἰς κάποιαν προκαθορισμένην περίοδον τοῦ προγράμματος· τούναντίον, θὰ πρέπει νὰ ἐνσωματωθῇ μέσα εἰς τὴν ὅλην ἐκπαίδευσιν καὶ τὸ σπουδαιότερον νὰ συσχετισθῇ μὲ τὴν ἐργασίαν τῆς Ἀδελφῆς. Ἐὰν ἡ Κοινωνιολογία μᾶς χρειάζεται, ἀσφαλῶς τοῦτο δὲν ὀφείλεται εἰς τὸ θεωρητικὸ περιεχόμενον τῆς διδακτέας ὕλης, ἀλλὰ εἰς τὰς πρακτικὰς ἐπιπτώσεις πού ἔχει εἰς τὴν καθημερινὴν ζωὴν καὶ ἐργασίαν τῆς Ἀδελφῆς.

Δὲν προσθέτομεν τὸ νέον αὐτὸ θέμα διὰ νὰ ικανοποιήσωμε τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας πού ἐλέγχει τὴν

λειτουργίαν τῆς Σχολῆς μας, ἢ ἀπλῶς γιὰ νὰ ἐκσυγχρονίσωμεν τὸ πρόγραμμά μας, ὅπως προσθέτομεν εἰς τὴν ἱματιοθήκην μας ἕνα καινούργιον ἔνδυμα ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ ἀποκτήσωμε τὸ χρῶμα τῆς μόδας. Αἱ Κοινωνικαὶ Ἐπιστήμαι πρέπει νὰ ἐξυπηρετοῦν τὸν σκοπὸν τῶν καὶ ἡ διδασκαλία τῶν πρέπει νὰ προσαρμόζεται εἰς τὰς εἰδικὰς συνθήκας τῆς Σχολῆς καὶ τῶν σπουδαστριῶν τῆς καὶ ἀκόμη εἰς τὴν Κοινωνικὴν Οἰκονομικὴν καὶ Πολιτικὴν κατάστασιν τῆς χώρας εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Σχολὴ λειτουργεῖ. Αὐτὰ ἰσχύουν βεβαίως δι' ὅλα τὰ θέματα. Ἐκεῖνο πού ἐνδιαφέρει δὲν εἶναι τόσες ὥρες θεωρητικῆς Διδασκαλίας καὶ τόσες ὥρες πρακτικῆς ἀσκήσεως εἰς τὸ ἐργαστήριον. Εἶναι νὰ δοθῇ εἰς τὰς σπουδαστρίδας μία ἐμπεριστατωμένη ἐπιστημονικὴ θεώρησις ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ σπουδάστρια θὰ θεμελιώσῃ τὴν Νοσηλευτικὴν τῆς ἐργασίας. Δὲν πρέπει νὰ νομίζωμεν ὅτι ἐπετελέσαμε τὸ καθῆκον μας ἐὰν αἱ σπουδάστριάς μας ἠδυνήθησαν νὰ περάσουν τὰς ἐξετάσεις τῶν εἰς τὸ τέλος ἑνὸς μαθήματος ἀλλὰ πρέπει νὰ βεβαιωθῶμεν ὅτι αὐταὶ δύναται νὰ χρησιμοποιοῦσιν τὰς γνώσεις πού πῆραν μὲ σοφίαν καὶ διάκρισιν εἰς τὴν καθημερινὴν τῶν ἐργασίαν. Ὁ Α. Ν. WHITEHEAD γράφει κάπου «Ἐκπαίδευσις εἶναι ἡ ἀπόκτησις τῆς ἰκανότητος διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῆς γνώσεως».

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διδασκαλίαν τῶν δεξιοτήτων καὶ τῆς τεχνικῆς, αὐταὶ διδάσκονται βεβαίως εἰς τὸ Ἀμφιθέατρον ἀλλὰ ποτὲ δὲν μαθαίνονται εἰς αὐτό. Αἱ δεξιότητες ἀποκτῶνται εἰς τὴν καθημερινὴν πρᾶξιν. Ἡ ἔμπειρος δεξιότης πού ἀπαιτοῦμε ἀπὸ τὴν Διπλωματοῦχον Ἀδελφὴν εἶναι μία πολὺπλοκος ἰδιότης ἀποτελουμένη ἀπὸ κατανόησιν, κλινικὴν γνώσιν, δεξιοτεχνίαν καὶ ἰκανότητα εἰς τὰς ἀπλᾶς ἢ τὰς περισσότερον δυσκόλους νοσηλείας. Ἡ δεξιότης εἶναι συνήθως ἀποτέλεσμα συχνῆς ἐπαναλήψεως μιᾶς δραστηριότητος. Ἀληθῆς δεξιοτεχνία ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν μακρὰν πεῖραν.

Αἱ Σχολαί μας δὲν δύναται νὰ ὑπερηφανευθοῦν ὅτι βγάζουν ἐμπείρους Ἀδελφάς. Ἀλλὰ καμμία ἀνωτέρα Σχολὴ δὲν ὑποστηρίζει αὐτὴν τὴν τελειᾶν ἐμπειρίαν τῶν

ἀποφοίτων της, γιατί θὰ πρέπει νὰ τὸ ὑποστηρίξῃ ἡ Σχολὴ Νοσοκόμων.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μία σύγχρονος Σχολὴ Νοσοκόμων ἤμπορεῖ καὶ πρέπει νὰ ἐπιδιώκῃ εἶναι νὰ δώσῃ εἰς τὰς Σπουδαστρίας της τὴν βασικὴν θεωρητικὴν θεμελίωσιν, ἡ ὁποία εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν διαφόρων δεξιότητων, ἐκμάθησιν τῆς τεχνικῆς τῆς Νοσηλείας, ἐνημέρωσιν ἐπὶ τοῦ συστήματος ἐργασίας εἰς ἓνα Νοσοκομεῖον ἢ ἓνα Κέντρον Ὑγείας καὶ τὴν συναίσθησιν εὐθύνης τῆς Ἀδελφῆς διὰ τὴν ἐργασίαν της.

Προσεκτικὴ συσχέτισις τῆς θεωρίας καὶ τῆς πρακτικῆς ἀσκήσεως πρέπει νὰ ἐξασφαλισθῇ. Τὰ Ἰδρύματα εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ἀσκησις τῆς Σπουδαστρίας λαμβάνει χώραν πρέπει νὰ ἐκλέγωνται καλῶς. Διὰ νὰ μάθῃ ἡ σπουδάστρια τὴν καλὴν Νοσηλευτικὴν πρέπει νὰ τὴν ἴδῃ ἐφαρμοζομένην εἰς τὸ Ἰδρυμα πού ἀσκεῖται. Εἶναι ἀνώφελον νὰ μετρῶμεν τὴν πείραν τῆς σπουδαστρίας μὲ ἐβδομάδας, ἡμέρας ἢ καὶ ὥρας, ὅταν ἡ πείρα αὐτὴ δὲν εἶναι καλῶς προγραμματισμένη, συνδεδυασμένη μὲ τὴν θεωρίαν, ἐποπτευομένη συνεχῶς ἀπὸ τὴν Σχολὴν διὰ τῶν διδασκουσῶν, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦν καὶ τὸ τελευταῖο λεπτὸ τῆς πείρας αὐτῆς δι' ἐκπαιδευτικοὺς σκοποὺς.

Ἡ σπουδάστρια διδάσκεται εἰς τὸ ἀμφιθέατρον ἀλλὰ μαθαίνει εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Νοσοκομείου. Ἡ διδασκαλία εἰς τὴν τάξιν εἶναι ἀναγκαστικῶς γενικῆς φύσεως ἐνῶ εἰς τὴν κλινικὴν ἀσκησιν παίρνει ἀτομικὸν χαρακτῆρα. Θὰ ἦτο ἰδεῶδες ἐὰν ὅλη σχεδὸν ἡ ἐκπαίδευσις ἐγίνετο εἰς τὸν θάλαμον. Ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν, πρέπει νὰ καταβάλλεται προσπάθεια μεγαλυτέρας αὐξήσεως τῆς κλινικῆς διδασκαλίας μᾶλλον ἢ τῆς θεωρητικῆς. Ἡ δὲ κλινικὴ αὐτὴ διδασκαλία θὰ πρέπει νὰ εἶναι ὀργανωμένη καλῶς.

Τὴν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν κατάρτισιν τῶν σπουδαστριῶν μας ἔχομεν προσέξει εἰς τὸ παρελθὸν καὶ συνεχῶς βελτιώνομεν. Ἀλλὰ ἀρκοῦν ἡ θεωρητικὴ προετοιμασία καὶ ἡ πρακτικὴ ἰκανότης διὰ νὰ μᾶς δώσουν μίαν ὀλοκληρωμένην ΚΑΛΗΝ ΑΔΕΛΦΗΝ; Νομίζω ὄχι. "Ὅλαι

τὸ γνωρίζομεν αὐτὸ καὶ τὸ αἰσθανόμεθα βαθιὰ εἰς τὸ ἐσώτερο εἶναι μας. Αἱ διαθέσεις, τὰ αἰσθήματα, ἡ στάσις πού παίρνει ἡ Ἀδελφὴ ἀπέναντι στὴν ἐργασία της εἶναι ἐξ ἴσου σπουδαία διὰ τὴν ὀλοκληρώσιν της ὡς Καλῆς Ἀδελφῆς.

Ἡ Σχολὴ ὀφείλει νὰ βρῇ τρόπους διὰ νὰ καλλιεργήσῃ ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα καὶ νὰ τὰ διδάξῃ. Διότι διδάσκονται, ἂν καὶ εἶναι ἐννοιαὶ ἀφηρημέναι. Ἡ γνῶσις τῆς ψυχολογίας καὶ τῆς Κοινωνιολογίας δυνατὸν νὰ βοηθήσῃ τὰς σπουδαστρίας, ἀλλὰ ἐκεῖνο πού χρειάζεται εἶναι μία σαφῶς καθωρισμένη καὶ ἐνσυνείδητος προσπάθεια τῆς Σχολῆς νὰ διδάξῃ εἰς τὰς σπουδαστρίας τὰς ὀρθὰς διαθέσεις καὶ αἰσθήματα, ὡς καὶ τὴν ὀρθὴν τοποθέτησιν των ἐναντι τῶν εὐθυνῶν τοῦ ἔργου τῆς Ἀδελφῆς. Θὰ χρησιμοποιοῦν ἀσφαλῶς διάφοροι μέθοδοι διὰ κάθε σπουδάστριαν, διότι κάθε μία εἶναι ἓνα ξεχωριστὸν ἄτομον. Διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν εἶναι ἀπαραίτητον νὰ γνωρίσωμεν καλῶς ἐκάστην τῶν σπουδαστριῶν μας. Τὸ προσωπικόν μας παράδειγμα βαρύνει τρομερὰ εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν.

Ἡ πείρα ὅλων μας βεβαιώνει ὅτι τὸ πλεῖστον τῶν σπουδαστριῶν μας εἰσέρχονται εἰς τὰς Σχολὰς μὲ τὰς καλυτέρας διαθέσεις νὰ γίνουν ἐξάιρετοι Ἀδελφαί. Τὶ συντελεῖ λοιπὸν ὥστε στὰ 2-3 χρόνια τῶν σπουδῶν των εὐρίσκουν ἰκανοποιητικὸν τὸ νὰ γίνουν αἱ μέτριαι Ἀδελφαί τὰς ὁποίας βλέπομεν συχνὰ νὰ ἀποφοιτοῦν;

Αὐτὸ εἶναι ἓνα πραγματικὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ λυθῇ εἰς τὴν παροῦσαν συνέλευσιν. Ἀλλὰ ἴσως εἶναι χρήσιμον νὰ θίξωμεν ὠρισμένα σημεῖα, πού πιθανὸν νὰ ὀδηγήσουν εἰς μίαν ἐρευναν ἐπὶ τοῦ προβλήματος αὐτοῦ τὸ ὁποῖον ἀσφαλῶς κάθε Σχολὴ ἀντιμετωπίζει.

Εἶναι εὐκόλο νὰ χαρακτηρίζωμεν τὴν νεότητα τῆς ἐποχῆς μας ὡς ἀνεύθυνον, φυγόπονον καὶ ἐγωϊστικὴν ἀλλὰ εἶναι αὐτὸ ἀληθές; Ἡ νεότης σήμερα κρύπτει τὸν ἰδεαλισμὸν της κάτω ἀπὸ ἓναν μανδύα σοφιστείας καὶ ἀδιαφορίας. Φαίνεται διαφορετικὴ ἀπὸ ὅ,τι εἶναι. Εἰς τὴν πραγματικότητα ἔχει πολὺ λίγο ἀλλάξει. Ἡ

άνθρωπινη φύσις δὲν ἀλλάζει. Ἔχει τὰ ἴδια σπέρματα τῆς καλωσύνης καὶ τῆς ἀγάπης πού εἶχε πάντα, αἱ νέαι ὅμως τῆς ἐποχῆς μας ἐξωτερικεύουν ἐκεῖνο πού ἡ σημερινή κοινωνία ἀποδέχεται καὶ ἐκτιμᾷ.

Ὁ νέος ἄνθρωπος πού βγαίνει εἰς τὴν ζωὴν προσαρμόζεται εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς του. Αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς πρέπει νὰ ψέγωμε καὶ ὄχι τὰ παιδιὰ μας, διότι δὲν εἶναι αὐτὰ πού δημιούργησαν τὸ πνεῦμα αὐτό. Εἴμεθα ἡμεῖς, καὶ τὸ λάθος εἶναι δικό μας. Προσωπικὰ πιστεύω ὅτι τὸ πλεῖστον τῶν σπουδαστριῶν μας ἔρχονται εἰς τὰς Σχολὰς μας διαθέτουσαι ἐν σπέρματι τὰ χαρίσματα καὶ τὰς προδιαθέσεις μιᾶς Καλῆς Ἀδελφῆς. Ἐὰν δὲν τὰ εἶχαν, θὰ ἠδύναντο εὐκόλως νὰ ἀναζητήσουν μίαν ἄλλην ἐργασίαν, ἀσφαλῶς πλέον ἄκοπον καὶ ἴσως περισσότερον προσοδοφόρον. Νομίζω λοιπὸν ὅτι εἶναι καθῆκον τῆς Σχολῆς νὰ ἀνεύρη τὰ εἰδικὰ αὐτὰ χαρίσματα καὶ τὰς προδιαθέσεις ἐκάστης σπουδαστρίας, νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ καλλιεργήσῃ τὴν ἀνάπτυξιν των καὶ νὰ ὀλοκληρώσῃ ἐπ' αὐτῶν τὸν ψυχικὸν καὶ πνευματικὸν πλοῦτον τῆς ἀγάπης, τῆς κατανοήσεως, τοῦ σεβασμοῦ, τῆς λεπτότητος συμπεριφορᾶς, τὰ ὅποια θεωροῦμε βασικὰ χαρακτηριστικὰ μιᾶς Καλῆς Ἀδελφῆς.

Αἱ ἀρχαὶ καὶ οἱ φιλοσοφικοὶ προσανατολισμοὶ τῆς Σχολῆς παίζουν ἀποφασιστικὸν ρόλον ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ λεπτοῦ καὶ εὐαισθήτου ἄνθους τοῦ ἰδεαλισμοῦ τῶν σπουδαστριῶν. Ἡμπορεῖ νὰ τὸ καταστρέψουν ἢ νὰ τὸν προωθήσουν εἰς πλήρη ἄνθησιν καὶ ὠριμότητα καρποφορίας. Ἡ εὐθύνη βαρύνει τὰς διδασκούςας. Τὰ Πανεπιστημιακὰ Διπλώματα καὶ οἱ τίτλοι εἶναι ἀπαραίτητοι ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐπαρκεῖς. Ἡ στάσις τῆς Διδασκούσης ἀπέναντι εἰς τὴν Νοσηλευτικὴν ὡς ἔργον παίζει σπουδαῖον ρόλον. Ἐπίσης ἡ ἰκανότης της νὰ ἐμπνέῃ τὰς σπουδαστρίας καὶ νὰ καλλιεργῇ εἰς αὐτὰς τὸ ἐνδιαφέρον

διὰ τὴν ἐργασίαν των. Εἶναι τόσον ἀληθὲς αὐτὸ πού κάποτε ἐλέχθη : «Ἐνα σχολεῖο εἶναι τόσον καλὸν ὅσον καλοὶ εἶναι οἱ Διδάσκαλοι οἱ ὅποιοι διδάσκουν εἰς αὐτό». Ἡ ποιότης τῆς ἐργασίας τὴν ὁποίαν κάθε διδάσκουσα ἐκτελεῖ εἰς τὴν τάξιν της εἶναι ἐξ ἴσου σπουδαία διὰ τὴν ἀνύψωσιν τῆς Νοσηλευτικῆς μὲ τὰ γενικὰ μέτρα πού λαμβάνονται διὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ ἀπὸ τοὺς μεγάλους ὀργανισμοὺς καὶ τὰς Διοικητικὰς ὑπηρεσίας.

Ὁ διδάσκαλος εἶναι δημιουργός. Καὶ εἶναι δημιουργός ὄχι διότι δύναται νὰ δώσῃ εἰς τοὺς μαθητὰς γνώσεις καὶ δεξιότητας τὰς ὁποίας ἐκεῖνοι δὲν εἶχον, ἀλλὰ διότι δύναται νὰ ἐμφυσήσῃ εἰς αὐτοὺς τὸ «πνεῦμα τῆς ζωῆς». Ἀλλὰ ποῖος ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον δὲν ἔχει; Ἄς προσέξωμεν ὀλίγον τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν δύναμιν ἐμπνεύσεως πού ἔχουν αἱ Διδάσκουσαι μας πρὶν ἐμπιστευθῶμεν εἰς αὐτὰς τὸ καθῆκον τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς διαπλάσεως τῶν νέων γυναικῶν πού ἐτοιμάζονται νὰ γίνουν αἱ Ἀδελφαὶ τῆς αὔριου.

Δὲν ὑποστηρίζω ὅτι ἡ ἀγωγή εἶναι παντοδύναμος, οὔτε ὅτι αἱ Διδάσκουσαι δύναται νὰ μεταμορφώσουν μίαν σπουδαστριαν ἢ ὁποία ἐνσυνειδήτως ἀπωθεῖ πᾶσαν προσφερομένην βοήθειαν. Εἶναι καθῆκον τῆς Σχολῆς νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὴν ἐργασίαν μας ὅσο τὸ δυνατὸν ἐνωρίτερον τὰς τοιαύτας σπουδαστρίας διότι τὸ κακὸν παράδειγμά των ἀσκεῖ καταστρεπτικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ὑπολοίπων καὶ θὰ ἀποτελέσῃ μίαν ἡμέραν κηλῖδα διὰ τὸ ἐπάγγελμά μας.

Ἄς κάμωμεν ὅλοι, ὡς Σχολὴ καὶ ὡς ἄτομα, τὸ καθῆκον μας καὶ νὰ εἴμεθα βέβαιαι ὅτι ἀνάλογα μὲ τὴν ποιότητα τῶν σπουδαστριῶν μας καὶ τίς συνθῆκες πού δυνάμεθα ἐκάστοτε νὰ δημιουργήσωμε δι' αὐτὰς, ἡ καρποφορία θὰ ἀκολουθήσῃ εἰς τριάκοντα καὶ ἐξήκοντα καὶ ἑκατόν.